

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון ששט ♦ שנה ח ♦ אבות א

שב"ק פנחס ♦ כב תמוז ה'תשפ"א

דברי אלוקים חיים מרוך רבינו הגה"ק זיע"א

וידבר ה' אל משה לאמר פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום.

בפסוק שלפנינו יש לדקדק כמה דקדוקים בראשונה למה חזר ליחסו לפנחס, הלא כבר נאמר בתחילת המעשה בפרשה הקודמת פרשת בלק, וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן וגו', ורש"י פירש לפי שהיו השבטים מבזים אותו "הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו (שהוא יתרו) עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל", לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן.

וצריכים להבין מה שנקט "שבטים מבזים אותו" ולא נקט "הבריות מבזים אותו", וגם מה הוא הלשון שהיו מבזים אותו, מה בא כאן לשון בזיון, אם צדק פנחס למה לבזות אותו ואם לא צדק מה זה הבזיון ידונו אותו בבית דין שהרג נשיא מישראל והבית דין יפסוק על פי התורה, מה הוא זכאי או חייב. וגם קשה הלא הם ידעו שהוא נכד אהרן הכהן ומכל מקום ביזהו מפני שהוא גם נכד של יתרו שפיטם עבודה זרה, ולכן לכאורה מה הוסיף בזה שכתב הפסוק עוד הפעם שהוא בן אלעזר ונכדו של אהרן הכהן.

יש שתיצרו (גור אריה, במדבר כ"ה: יא, א) מה שנקט "השבטים" לומר שהעיקר היחוס הוא תולה בשבטים, שכל אחד יודע יחוס שבטו, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ע"ב) שעתיד הקב"ה שיהיה מעיד על השבטים וכדכתיב בפסוק (תהלים קכב, ד) "שבטי י-ה עדות לישראל", ולכן היו מבזים אותו שהם מיוחסים והוא אינו מיוחס כל כך מפני שהוא מזרעו של יתרו, ובא הכתוב ליחסו אחרי אהרן לומר שהעיקר הא יחוס מצד האב ולא אחרי האם ולכן הוא אומר שמכאן והילך גם פנחס יהיה כהן לעולם וכמו אביו אלעזר עכ"ל.

ואפשר לפרש ע"פ מעשה שהיה, כשבאו זקני ירושלים בראשות הגאון רבי עמרם בלוי זצ"ל לפני הרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, ושאל אותם מי אתה ענו לו הקנאים של ירושלים, אמר להם הרה"ק "קנאות היא לא מפלגה", דהיינו קנאות היא דבר שמגיע מהלב וכשבוטע לד' בבחי' במקום שאין איש היה איש. ואפ"ל שזה רצה רש"י לרמז בנקטו 'השבטים' היו מבזים אותו, שהם לא רצו שיהיה מזה 'שבט' דהיינו מפלגה ושיטה של קנאות, ולכן בא הפסוק לומר שגם זה בא מצד אהרן, שאל יחשבו שהוא מייצג קנאות כשיטה, אלא שהיה אוהב שלום ורודף שלום כאהרן הכהן, כלומר שרדף את השלום אם הוא נוגע לכבוד שמים ועל זה אמר השי"ת בהמשך הפסוק הנני נותן לו את בריתי שלום.

וכפי שפירש עוד אאמ"ר זי"ע שהם אמרו שבא זה המעשה של אכזריות מצד אבי אמו שהוא יתרו ולא מצד אהרן שהוא אוהב שלום ורודף שלום, ולכן בא הפסוק לומר שגם זה בא מצד אהרן שאל יחשבו שאהרן לא היה קנאי, אלא שאף שהיה אוהב שלום אבל גם היה רודף שלום כלומר שרדף את השלום אם הוא נוגע לכבוד שמים ולכן הקנאות של פנחס בא גם מצד אהרן שבאופן כזה גם אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום אבל כאן היה גם הוא מתנהג להיות רודף שלום ולעשות כמעשה פנחס.

ונראה עוד לומר ולתרוץ מה שהקשו באופן אחר, ומקודם נביא את הפסוקים מתחילת המעשה של פנחס, מפרשה הקודמת (בלק, כה, ה) "והנה איש מבני ישראל בא ויקרב את אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בוכים פתח אוהל מועד, וירא פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רומח בידו" וגו'.

ופירש רש"י שנתעלמה ממנו (כלומר ממה) הלכה שכל הבעול ארמית קנאים פוגעים בו, ולכן געו כולם בבכיה וכו', ופנחס ראה מעשה וזכר הלכה, אמר לו למשה מקובלני ממך הבעול ארמית קנאים פוגעים בו, אמר ל (משה לפנחס) קרינא דאיגרתא איהו ליהו פרונקא [כלומר מקריא האיגרת הוא יהיה השליח לבצע מה שכתוב בהאיגרת] ומיד ויקח פנחס רומח בידו ועשה מה שעשה.

המשך בעמ' ב'

דברות קודש מרוך רבינו עט"ר שליט"א

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי, לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום.

ורש"י פירש לפי שהיו השבטים מבזים אותו "הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו (שהוא יתרו) עגלים לעבודה זרה, והרג נשיא שבט מישראל", לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן.

ומביא אאמ"ר זי"ע בספרו ויגד משה, שצריכים להבין מה שנקט "שבטים מבזים אותו" ולא נקט "הבריות מבזים אותו", וגם מה הוא הלשון שהיו מבזים אותו, מה בא כאן לשון בזיון, אם צדק פנחס למה לבזות אותו ואם לא צדק מה זה הבזיון ידונו אותו בבית דין שהרג נשיא מישראל והבית דין יפסוק על פי התורה, מה הוא זכאי או חייב. וגם קשה הלא הם ידעו שהוא נכד אהרן הכהן ומכל מקום ביזהו מפני שהוא גם נכד של יתרו שפיטם עבודה זרה, ולכן לכאורה מה הוסיף בזה שכתב הפסוק עוד הפעם שהוא בן אלעזר ונכדו של אהרן הכהן.

ומביא פירוש (גור אריה, במדבר כ"ה: יא, א) מה שנקט "השבטים" לומר שהעיקר היחוס הוא תולה בשבטים, שכל אחד יודע יחוס שבטו, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ע"ב) שעתיד הקב"ה שיהיה מעיד על השבטים וכדכתיב בפסוק (תהלים קכב, ד) "שבטי י-ה עדות לישראל", ולכן היו מבזים אותו שהם מיוחסים והוא אינו מיוחס כל כך מפני שהוא מזרעו של יתרו, ובא הכתוב ליחסו אחרי אהרן לומר שהעיקר הא יחוס מצד האב ולא אחרי האם ולכן הוא אומר שמכאן והילך גם פנחס יהיה כהן לעולם וכמו אביו אלעזר עכ"ל.

ואפשר לפרש ע"פ מעשה שהיה, כשבאו זקני ירושלים בראשות הגאון רבי עמרם בלוי זצ"ל לפני הרה"ק בעל המנחת אלעזר ממונקאטש זי"ע, ושאל אותם מי אתה ענו לו הקנאים של ירושלים, אמר להם הרה"ק "קנאות היא לא מפלגה", דהיינו קנאות היא דבר שמגיע מהלב וכשבוטע לד' בבחי' במקום שאין איש היה איש.

ואפ"ל שזה רצה רש"י לרמז בנקטו 'השבטים' היו מבזים אותו, שהם לא רצו שיהיה מזה 'שבט' דהיינו מפלגה ושיטה של קנאות, ולכן בא הפסוק לומר שגם זה בא מצד אהרן, שאל יחשבו שהוא מייצג קנאות כשיטה, אלא שהיה אוהב שלום ורודף שלום כאהרן הכהן, כלומר שרדף את השלום אם הוא נוגע לכבוד שמים ועל זה אמר השי"ת בהמשך הפסוק הנני נותן לו את בריתי שלום.

וכפי שפירש עוד אאמ"ר זי"ע שהם אמרו שבא זה המעשה של אכזריות מצד אבי אמו שהוא יתרו ולא מצד אהרן שהוא אוהב שלום ורודף שלום, ולכן בא הפסוק לומר שגם זה בא מצד אהרן שאל יחשבו שאהרן לא היה קנאי, אלא שאף שהיה אוהב שלום אבל גם היה רודף שלום כלומר שרדף את השלום אם הוא נוגע לכבוד שמים ולכן הקנאות של פנחס בא גם מצד אהרן שבאופן כזה גם אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום אבל כאן היה גם הוא מתנהג להיות רודף שלום ולעשות כמעשה פנחס עכ"ל.

יה"ר שמזכה לשלום אהבה אחווה ורעות, בין כל חלקי עם ישראל ולגאולה השלימה מתוך רחמים וחסדים מגולים במהרה אכ"ר

רעוא דרעוין תשע"א

לא נעלמה הלכה לגמרי

והנה יש להבין על פי פירושו איך יתכן שמשנה רבינו נתעלמה ממנו ההלכה זו לגמרי עד שגעו כולם בבכיה, ורש"י כתב שלא יתכן כזאת משנה עמד כנגד שישים ריבוא במעשה העגל ולקח את העבודה זרה ויטחן אותו עד אשר דק וגו', וכאן רפו ידיו, אלא כדי שיבוא פנחס ויטול את הראוי לו עכ"ל. מ"מ קשה לפי מה שענה משה לפנחס שמקריא האיגרת הוא יהיה השליח, כלומר שיקיים מה שכתוב בה שקנאים פוגעין בה, היה לו לומר למשה "איך שכחת כל זאת", ולא אמר כך אלא שניאה מדבריו שאפשר לפרש את האיגרת הזאת, כלומר ההלכה הזאת בדרך אחרת ורק משום שפנחס אמר שזה הכוונה בזאת ההלכה ולכן אמר שיקיים מה שכתוב בה לפי דבריו.

ולכן נראה לומר שמצינו לשון תפלה שנקרא פגיעה וכמו שכתוב אצל יעקב אבינו ע"ה "ויפגע במקום" (כח, יא) ופירש רש"י בשם רבותינו שהוא לשון תפילה, וכמו שנאמר "ואל תפגע בי" ולמדנו שתיקן יעקב אבינו תפילת ערבית, ולכן הכוונה במה שכתוב "קנאים פוגעין בו" שצריכים להתפלל שהבועל הארמית יחזור בתשובה, ויתמו החטאים ולא חוטאים, אבל פנחס היה סובר שפגיעה הוא מכת חרב וכמו שנאמר (שמואל ב, טז) "גש ופגע בו ויכה וימת" ולכן אמר לו משה קריינא וכו', דכיון שאתה סובר שהפירוש של פוגעין בו הוא מכת חרב, ראוי שתהיה אתה המבצע והשליח לעשות זאת. ולפי זה ניחא מש"כ שנתעלמה ממנו ממש הלכה זאת שהוא סבר שזה הכוונה הוא תפילה, אבל האמת הוא כמו שפינחס סבר שזה כפשוטו מכת מוות וכן עשה פנחס למעשה.

פוגעין תרתי משמע

אבל עלינו להבין אם כן למה השבטים היו מבזין אותו לומר שהוא נכד של יתרו ולכן הרג נשיא שבט מישראל, דאם הפירוש הא כמו שסבר פנחס, אם כן עליו היה לעשות כן.

ונראה לומר דהנה בפסוק נאמר "והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה, ולעיני כל עדת בני ישראל והמה בוכים פתח אוהל מועד" ורש"י פירש שבכו מפני שנתעלמה ממשנה ההלכה, אבל בתרגום יונתן כתב "ואינון בכיין וקרין שמע" דהיינו שקראו אז קריאת שמע, והמפרשים התחבטו רבות בדברי התרגום יונתן, איך נכנס קריאת שמע לכאן, עד כדי כך שבחנכת התורה מביא שיש כאן טעות סופר וצריך לומר "וקלין שמע" דהיינו ששמע פנחס קולם שבוכים בקול, ולכן קם ועשה מה שעשה, אבל בכל החומשים כתוב "בכיין וקרין שמע" שמובן שקראו קריאת שמע.

והנה האבן עזרא פירוש בפסוק "והמה בוכים" מתפללים להשם כלומר שהם פירשו שהכוונה של קנאים פוגעין בו היינו להתפלל עליו, ולכן הם התפללו לה' ובוכים שה' יתן לו שכל שיחזור בתשובה לפני יתברך.

ולפי זה אפשר לומר בדרך אפשר שמצינו בגמרא בריש מסכת ברכות בתוספות (ד"ה מאימתי) שכתב שדרכם היה להקדים קריאת שמע ואח"כ התפללו תפילת ח"י ברכות לה', וגם אפשר לומר על פי התוס' במסכת שבת (דף יא.) ד"ה כגון שכתבו שקריאת שמע גם כן נקרא תפלה, ולכן שפיר קאמר התרגום שקורא ק"ש, ויתכן גם שרק ק"ש קראו ח"ה מש"כ האבן עזרא "מתפללים להשם" כלומר שקראו קריאת שמע שזה גם כן נקרא תפלה וכמ"ש התוס' הנ"ל.

והנה מצינו בגמרא מס' ברכות (דף ו) שמשמע שגם פנחס התפלל קודם שעשה המעשה של הריגת זמרי, דאמרו חז"ל אין עמידה אלא תפילה שנאמר בפסוק בתהילים (פרק קו) ויעמוד פנחס ויפלל (ואין ויפלל אלא לשון תפלה וכמו שהיה כתוב ויתפלל) וכן בספר הסליחות אנו אומרים "מי שענה לפנחס בקומו מתוך העדה הוא יעננו" ומבואר לכאורה דבעת קומו מתוך העדה אז התפלל ופנה בתפלה להקב"ה, ואז ענה לו ה', וכן במדרש רבה מפורש שפנחס התפלל וכן בגמרא חולין (דף קלד) קאמר שהכניס מקבלים את הלחיים שהוא נגד התפלה שהתפלל פנחס שנאמר "ויעמוד פנחס ויפלל, ואם כן צריכין לומר שגם פנחס התפלל שישבו בתשובה, אבל נראה שמשום שראה שאין עזר התפלה הבין שהכוונה הוא "פגיעה" כפשוטו מכת מות, ולכן עשה כן הלכה למעשה.

ביזו את פנחס על שלא נענתה תפילתו

אבל לפי זה צריכין אנו להבין למה היו השבטים מבזין אותו וכן"ל, ונראה לומר שהם רק היו מבזין אותו שהוא בא ממשפחה של יתרו שעבד עבודה זרה, אבל לא על עצם המעשה שעשה, באם כן היו צריכין לדנו בבית דין משום הריגת אדם מישראל וכן"ל.

אלא נראה לומר שהם ביזו אותו ואמרו שאין הכי נמי שגם אתה התפללת עליהם גם כן שיחזרו בתשובה, אבל מה שלא נענתה, הוא משום שאתה בא מרשעים, ואין הקב"ה שומע תפלת צדיק בן רשע וכמ"ש אצל יצחק והרבקה שהשם שמע לקול יצחק משום שאין דומה

תפלת צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע ולכן לא נענתה רבקה משום שאביה היה רשע בתואל הארמי עיי"ש ברש"י בפרשת תולדות על הפסוק ויעתר לו ולא לה.

ולכן שפיר שרק היו מבזין אותו אבל הכתוב בא ויחסו אחר אהרן שהיוחסין הולכין אחר האב ולכן ברבקה לא נתקבל תפלתה משום שאביה הוא בתואל הרשע, אבל כאן בפנחס אף מצד אמו הוא בא מיתרו שפיטם לעז"ז, מ"מ העיקר הוא שמצד אביו הוא בן של אלעזר בן אהרן הכהן, ולכן אין לומר שמשום שלא היה מיוחס משום הכי לא נתקבל תפלתו, אלא שהעיקר שפשט ההלכה הוא שקנאים פוגעין בו הוא כמו שהבין פנחס לבסוף, ולכן אמר הקב"ה שאין לכם טענה על פנחס שעשה הכל כדין וכהלכה, ואדרבה ה' נותן לו את בריתו שלום והיתה לו הכהונה ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם.

איך נשיא בישראל יעשה כזאת

והנה החטא הזה של זמרי הוא בלתי מובן, איך נשיא ישראל יעשה כזאת, והנה בספר מי השילוח (להרה"ק מרדכי יוסף מאיזביצא זצ"ל) מביא דבר נפלא וכתב בזה הלשון: ולא יעלה על הדעת לומר שזמרי היה ח"ו נואף כי מן הנואף לא עשה הקב"ה פרשה בתורה, אך יש בזה סוד דהיינו מי שמרחיק עצמו מן היצר הרע ושומר עצמו מן העבירה בכל כוחו עד שאין שביכלתו לשמור את עצמו יותר מזה, ואז כשנתגבר יצרו עליו ועושה מעשה, אז בודאי רצון השם יתברך הוא, וכעין מעשה יהודה ותמר, שהיה בת זוגו ממשי, חה הענין היה כאן גם כן, כי זמרי היה באמת שומר עצמו מכל התאוות הרעות, ועתה עלתה שהיא בת זוגו, מאחר שאין בכוחו לסלק מזה המעשה ופנחס אמר להיפך שעדיין יש בכוחו לסלק עצמו מזה, זה שכתוב ושם יש ישראל המוכה, היינו שהקב"ה הראה לפנחס אחרי המעשה שעשה, שאל יחשוב פנחס שזמרי היה נואף גמור, אבל פנחס שבא מזרע יוסף שנתברר בסיגופין ונסיונות בענין זה, ולכן הרע בעיניו מאוד על מעשה זמרי, והיה דן אותו בדין של קנאים פוגעין בו, ולכן משה רבינו לא הכניס את עצמו לדנו במיתה, אבל הקב"ה אהב את פנחס והסכים עמו, כי לפי שכלו עשה דבר גדול בקנאותו ומסר נפשו על זה ע"כ תוכ"ד.

והנה הדברים האלו מש"כ הוא חידוש גדול, והיו הרבה גדולים שלא קיבלו את דבריו בזה, כי דבריו הם פלא גדול, (עיין בספרו הנ"ל, וגם בספרי תלמידו ר' צדוק הכהן מלובלין זצ"ל הנקרא תקנת השבים, וגם בספר תפארת יונתן לר' יונתן איבישיץ זצ"ל) שכתב בפרשה זו כעין זה דחליה לחשוב בזמרי ושאר דור המדבר דור דעה אוכלי המן שיחטאו וכו', רק כל החטאים שלהם היה לשם שמים וכו' וכן כתב עוד בספרים הק' שאין לנו השגה בחטאם של אבותינו הק' ובפרט בדור דעה כדורו של דור המדבר שכתוב בזה"ק שלא יהיה עוד דור כזה דור דעה עד שיבוא המשיח ויגאלנו בגאולה השלימה.

קריאה מעוררת את הזמן

והנה אנו נמצאים בפרשת פנחס שהוא נקראת בדרך כלל בימי בין המצרים, בין יז בתמוז לט' אב, ויש בזה רמזים רבים בספרים הק' וגם מובא שבפרשתנו מרומז הענין של הימים שבין י"ז בתמוז לט' באב, שבפרשה זו מזכירים כל המועדים, ולעתידי לבוא יתהפכו הימים האלו של האבילות לימי משתה ושמחה, וגם מובא שלעתידי לבוא יהיה יום י"ז בתמוז יום א' של יום טוב ו ט' באב יום האחרון של החג והימים שבאמצע יהיה כמו חול המועד חה מרמז מה שקורין בימים אלו פרשיות המועדות בפרשת פנחס.

ובספר הק' שפת אמת מובא הענין שיש בקריאת הפרשה הזו בבין המצרים, כי בפרשתנו מזכירים התמידים והמוספים והרמז בזה הוא לעורר את עם ישראל להשתוקק לעבודת בית המקדש וגן מובא בספה"ק רמזים בזה שכיון שכתוב בפרשתנו עניני חלוקת הארץ ונחלת בני ישראל בארץ ישראל ויש בזה רמז על נחלת בני ישראל בארץ ישראל לעתידי לבוא בנחמת ציון וירושלים.

והעולם אומרים בדרך צחות כי פרשת פנחס כשקוראים במקומו על פי הסדר של הפרשיות חל כמעט תמיד בבין המצרים, אבל שלא במקומו בימי החגים שבהם קורין פרשיות החג מפרשת פנחס, חה לרמז שאדם הוא במקומו, הוא אין כל כך חשוב מכיון שרגילים בו וכולם מכירים אותו, אבל אם בא כאדם חשוב וכאורח במקום שאין מכירים אותו אז שם הוא נכבד בעיני העם, וכן הוא הרמז של פרשת פנחס במקומו כלומר בסדר הפרשיות ושלא כסדרן שפרשה זו הוא במועדים, וכן כתבו הספה"ק רמז שבימים האלו אפשר למצוא את השי"ת ביותר ניקל, חה מרומז בפסוק כל רודפיה השיגוהו בין המצרים, ושלא במקומו. ויהי רצון שנוכל בימים האלו להתבונן בכל מעשינו ונזכה לתקן את עצמינו עד שנזכה להגאל כבר בימים האלו, והכל תלוי רק בתשובה, וכמ"ש הרמב"ם שאין ישראל נגאלים אלא בתשובה, וכתבו הסה"ק שדי גם תשובה מועטת וכפתח של מחס, והעיקר התשובה יהיה לעתידי ע"י אליהו הנביא שזה פנחס שיתקיים הפסוק והשיב לב אבות על בנים בקרוב ע"י חסדים ורחמים מגולים אמן ואמן.

כְּפִינֵי חַיִּים

בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל. (כה, יא)

מהו הכונה "בתוכם" ו"ל דכל לבות בני ישראל היו מלאים רוח קנאת ה', ובח ומשטמה למעשה המכוער של זמרי. אבל חסר היה להם הגבורה והאומץ לבצע בפועל מה שבקרב לבם. ופנחס גילה בפועלו מה שבלב כל אחד מישראל. זהו בקנאו את קנאתי "בתוכם". היינו, פנחס גילה הקנאה אשר בתוכם, בלב כולם. ולכן, ולא כליתי את בני ישראל.

חַתֵּם סוֹפֵר

בקנאו את קנאתי בתוכם (כה-יא).

על-ידי זה שקינא פנחס את קנאת ה' והרג את זמרי, החדיר ללב כל ישראל - "בתוכם" - את מידת הקנאות, שלא יוכלו לסבול בקרבם עוברי-עבירה...

שֶׁפֶת אִמֵּת

הנני נותן לו את בריתי שלום. (כה, יב)

במדרש (במ"ר פכ"א א) בדין הוא שיטול שכרו. והקשו כבר המפרשים כי הרי שכר המצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט): ויש לומר דהיות שעשה דבר הלכה שאין מורים כן, ולהכי איננו בגדר מצוה בתורת הציווי, כי אם נטלו מעצמו, ולכך בדין הוא שיטול שכרו

ועוד יש לומר, דלאשר שעתידי הוא להיות מלאך שאיננו בגדר קיבול השכר, לכן בכדי שלא יקופח לגמרי, בדין הוא שיטול מעכשיו שכרו בהיותו עדיין בלבוש פנחס

חֻקֵי חַיִּים

לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום. (כה-יב).

אף על פי שהקנאות הינה לכאורה היפוכו של השלום ונראית היא כמחלוקת, בכל זאת אמרה תורה כי קנאות אמיתית וכשרה מביאה דווקא לידי שלום.

כַּתְּנוֹת אוֹר

יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר וגו'. (כז, טז)

אמרו רז"ל (ברכות ז): "גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות". נמצא, כי באמת הרצונות של בני ישראל הם להיות טובים, ורק בגמר המעשה אז גובר היצר, רח"ל. הוא אשר ביקש משה מאת הקב"ה: "יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר" 'רוח' הוא לשון רצון (מלשה"כ ביחזקאל א, יב: "אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו") שיקבל למעלה את הרצונות של ישראל, ואז בודאי ישאו חן וחסד לפניו. - אמרי נועם

וידבר ה' אל משה צו את בני ישראל (כח, א-ב).

צ"ו לשון חיבור, וידבר ה' אל משה השי"ת ציוה למשה רעיא מהימנא "צו את בני ישראל" שיתחבר אל בני ישראל, הר"ת של א"ת ב'ני אתון א"ב, הזדווג אליהם כאב רחמן, לדאוג עבור כל הצטרכויותיהם הגשמיים, להמשיך עליהם חסדים חיי אריכא ומזוני רויחא, אמנם עיקר העיקרים היה להם לרועה נאמן ללמד אותם דעת את ה', אשר הוא החסד הגדול שבחסדים, הס"ת של את' בני' גימ' שמ"ע, שזהו ראשית העבודה - קבלת עול מלכות שמים.

ישועות משה

והקרבתם אשה עלה לה' (כה-ט).

אם הקרבתכם נעשית באשה - באש של התלהבות, אזי הריהו עולה לה' - השי"ת מתעלה על ידה, כמו שאמר הכתוב: "ימלא ה' כל משאלותיך" - היינו, שתמלא את כל משאלותיך ורצונותיך בה', בכוונה להגדיל תורה ולהאדיר את כבודו בעולם.

קְדוּשַׁת לוי

שמעו דבר השם האזינו לשיחות ודרשות

מפ"ק מרן רבינו הגה"ק ז"ע ויבלט"א מרן רבינו הגה"צ שליט"א ומגוון הקלטות מענינות ומרתקות

ב-קול קראלי - 074-7962278

להתענג באהבתך ויראתיך

עוֹבְדוֹת חַיִּים

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן. (כ"ה. י"א)

הרה"ק ר' פינחס מקוריץ ז"ע שאל את המגיד ממעזריטש: מפני מה תלמידים רבים כרוכים אחריכם ורק מעטים מתקרבים אלי? החזיר לו המגיד, אגיד לכם את טעמו של דבר, פרשת חקת ובלק וכן מטות ומסעי שבתורה הן פעמים נפרדות ופעמים מחוברות, הכל לפי המצב שבלוח השנה, אך פרשת פינחס נפרדת היא תמיד, וכל כך למה? לפי שפינחס היה קנאי גדול לאמת וקשה היה להתחבר עמו. כוונתו היתה שרבי פינחס מקוריץ היה מדקדק מאד בעצמו שלא להכשל אפילו בנדנד שקר.

ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה

לפני פטירתו של הגאון רבי שמעון סופר לקרוא אליו את ראשי הקהילה של קראקא: ואמר להם, דעו לכם רבותי, שכל רועה מסור לצאנו, ודואג להוציאם למרעה ומקפיד, שלא יאונה להם כל רע, אבל מסירותו זו אינה מכוונת דווקא, לטובת הצאן אלא לטובת עצמו הוא, דואג להם מפני שהם נכסיו ורכושו אבל לא כן הוא רועה ישראל, שבשעה שהוא, דואג לעדתו צריכה להיות דעתו נתונה לא לטובת הנאה עצמית שהעדה מעניקה לו פרנסה וכבוד, אלא לטובתם בלבד וזהו הפירוש, "ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" שלא יהיה כצאן אשר אין להם רועה שאין דעתו של הרועה נתונה להם אלא לעצמו.

הִילָלוּ אֱלֹהֵי דַעֲדִיקָיָא

הרה"ק רבי שלמה ב"ר מאיר הלוי מקרלין זיעוכי"א
- כ"ב תמוז -

אחד מחסידי הרה"ק ר' שניאור זלמן זצוק"ל בעל התניא היה חשוך בנים, והאיש היה עשיר גדול אבל היה קמצן מאד מאד, ובכל פעם שנסע לרבו הקדוש, ביקש מרבו שיעשה לו טובה שישוע בבן זכר.

פעם אמר לו רבו: אם תסע על יום פלוני להרה"ק ר' שלמה זצוק"ל מקארלין ואם הוא יבטיח לך בן זכר תוושע בלתי ספק. ויעש האיש כאשר אמר לו רבו, ונסע על יום המוגבל להרה"ק ר' שלמה זצוק"ל, ונתן לו פתקא ואמר לו: הנה מורי הרב שלח אותי לכ"ק, ואמר שכ"ק יכול להושיע לי! ויאמר לו הרש"ק: אם תהן ששה עשר מאות רובל כסף תישע בבנים! ויצר להאיש מאד ליתן סכום כזה, ונסה ליתן שלש מאות רוב"כ, ולא אבה הרש"ק, וכל פעם הוסיף מעט אמנם היה ללא הועיל, כי הרה"ק אמר שאפילו ששה עשר מאות פחות פרוטה לא יקבל ממנו! וישאר שם האיש עד הלילה, ובלילה נתישב בדעתו מה אסע לביתי בלא תועלת? וילך אל הרה"ק ויאמר לו הנה אתן הסך הנ"ל! ויאמר לי הרש"ק: עתה עבר הזמן.

ויברך הגביר ויתמרמר מאד, אבל היה תפילת שוא. ויהי כאשר בא אל רבו התניא ויספר לו כל העניין, ויאמר לי רבו: הנה תדע שבגלגול הראשון היית מבזה תלמיד חכם, ואיתא בגמרא [שבת קי"ט ע"ב] המבזה ת"ח אין רפואה למכתו, אכן הרמב"ם פסק דיש רפואה למכתו בתנאי שיתן קבא דדינרי, ואף שאין ההלכה בזה כרמב"ם, אך מפני שבאותו היום היה יום פטירת הרמב"ם, וגם הרש"ק עשה ביום ההוא סיום על ספרי הרמב"ם, לכן אמרו בשמים כי ביום ההוא בלבד יהיה הפסק בזה כהרמב"ם! והרש"ק שיער כי ששה עשר מאות הוא קבא דדינרי, ואם היית נותן ביום ההוא את הסך הנ"ל היה לך רפואה והיית נושע! ע"כ.

(ספר גן הדסים להרי"מ מקאזניץ זצ"ל, עמו"כ"א)

אמונת עייתך

ימי בין המצרים

הוא ענין בין המצרים, כי הימים האלו הם ימים קדושים מאוד אבל הם באתכסייא, ובכל שנה ושנה נתקנו יותר ויותר, והם כ"א יום כמנין אהי"ה, כי ע"י תשובה נתקנו, והימים האלו מסוגלים מאוד לתשובה, הגם ששערי תשובה לא ננעלו ומועיל תמיד לדופקי בתשובה, אבל אותן הכל"א יום שבין המצרים הם מועילים יותר, וזה פירוש הגמרא (קדושין כב:) קרקע נקנית בכסף ובשטר ובחזקה, ומאמתי היו חזקה מ"י דייש אמצרי (ב"ק ט), כי השכינה כביכול נקרא קרקע (ת"ז ת' יט לט), דהיינו מאימתי השכינה נקנית לאדם מ"י דייש אמצרי, רומז לימי בין המצרים שהם מסוגלים לפרנסה

אור לשמים

שמעתי מהצדיקים רבותינו ז"ל שבין המצרים מ"ז בתמוז עד תשעה באב הוא ג"כ כ"א יום, הם כנגד כ"א יום שבין ראש השנה עד הושענא רבה, אלא שאלו הימים בין המצרים הם בהעלם, ואילו הימים מראש השנה ועד הושענא רבה הם באיתגלאי, והנה לכך קוראים אנו בס"ת תמיד בבין המצרים פרשת פנחס ששם מוזכרים כל הקרבנות של פסח ושבעות ושל ראש השנה ושל סוכות, וע"י אותיות של הפרשיות קרבנות שקוראים בימים אלו, נעשה כלי למשוך אחר כך במועדות בזמנם אורות לכלים ההם כידוע לנבונים, עכ"ל"ק.

מאור ושמש

הטעם שקוראים פרשת המועדים בין המצרים דאיתא בספרים שלעתיד לבוא, כשתהיה הגאולה השלימה בב"א אז שבעה עשר בתמוז יהיה יום הראשון של חג ותשעה באב יהיה יו"ט האחרון של חג וי"ט ימים שבאמצע יהיו חוה"מ, וכמ"ש (ירמיהו ל"א י"ג) והפכתי אבלם לששון וכתוב (זכריה ח' י"ט) צום הרביעי וגו' יהיו לששון ולשמחה ולמועדים טובים אכ"ר בב"א, ולכן כתבו המועדים בפרשתינו.

הרה"ק מרוז'ין ז"ע

ביאורי חיים

הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מו"צ בק"ק קראלי ומרבני רחובות

מדוע לא ירשו בניו של משה את כתר מלכותו

בפרשתנו פרשת פנחס (במדבר כ"ז, ט"ז) כתוב: יפקוד ה' אלוך הרוחות לכל בשר איש על העדה.

פירש רש"י: "יפקוד ה' - כיון ששמע משה שאמר לו המקום: תן נחלת צלפחד לבנותיו, אמר: הגיעה שעה שאתבע צרכי, שיירשו בני את גדולתי. אמר לו הקב"ה: לא כך עלתה במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו, שלא מש מתוך האוהל".

ובספר מרפסין איגרי בפרשתנו הקשו, וז"ל: הן אמת שבניו של משה אינם יכולים לרשת את תורת אביהם, שכן כתר תורה - אינו עובר בירושה, אך מדוע שלא ירשו את כתר מלכותו של משה - שהרי משה, כידוע, היה מלך, כפי שלמדו זאת חז"ל מן הפסוק: "ויהי בישראל מלך" - והלא כתר מלכות וכל שררה עוברים בירושה, כמבואר ברמב"ם (מלכים פ"א ה"ז), ? עכ"ל.

א. תירצו שם שהנה הגמרא במסכת זבחים (ק"ב ע"א), מביאה את דברי חז"ל על הפסוק "אל תקרב הלום" (שמות ג', ה'), כי משה רבינו חפץ היה שנתן מלכות לו ולבניו, אך הקב"ה ענהו שהמלכות לא נתנת לבניו. מובן אם כן, כי למרות שמה היה מלך, אולם בניו אינם יורשים את מלכותו. (הרב ח. בניש, על פי דברי ה"חת"ם סופר" אורח חיים תשובה י"ב).

ב. עוד תירצו שם: אמנם אמת, כי משה רבינו דין "מלך" לו, אך כידוע שלא נמשח למלך, וכמו כן לא נהגו בו שאר הדינים המנויים בפרשת המלך הכתובה בפרשת כי תצא. ניתן להגדיר זאת כך: משה רבינו היה מלך "במציאות", ולא מחמת שהומלך למלך. מעתה נאמר, כי מציאות מלכותו של משה רבינו, נבעה מן העובדה שנחל את כתר התורה; גדלותו בתורה, והיותו מוסר התורה לעם ישראל, הם שהקנו לו את המעמד של "מלך". מובן אם כן, כי את מלכותו אין בניו יכולים לרשת, כשם שאינם יכולים לרשת את כתר התורה שלו. (הרב אוריאל גרינגרד - ירקוני).

ג. כעין זה תירצו שם בשם הרב ש. חיים שליט"א: שהנה דין ירושה במלכות, קיים רק במלך שנמשח בשמן המשחה, אבל במלך שלא נמשח בשמן המשחה, הגם שדין מלך לו, אין מלכותו עוברת בירושה. חידוש זה מדויק בלשונו של הרמב"ם (שם): "מאחר שמושחין המלך הרי הוא זוכה לו ולבניו לעולם". כלומר, משיחת המלך מזכה את המלכות לדורות הבאים אחריו. מעתה, אמנם משה רבינו מלך הוא, ודין מלך עליו, אך שררתו אינה עוברת בירושה, שהרי לא נמשח.

ד. עוד תירץ הרב הנ"ל שם: לירשת שררה קיים תנאי ברור: "והוא שיהיה הבן ממלא מקום אבותיו בחכמה וביראה" - לשון הרמב"ם (שם). ייתכן לבאר את דברי הקב"ה למשה רבינו: "כדאי הוא יהושע ליטול שכר שימושו שלא מש מתוך האוהל", שאין הכוונה רק לומר, כי יהושע קיבל את ההנהגה כפרס על שימוש, אלא, שמכיון שלא מש מתוך האוהל, ושימש את רבו באופן מוחלט, עד שלמד הטיב היטב את אופן ההנהגה לכל פרטיה והשלכותיה, לכן נמצא שראוי הוא למלא את מקום רבו בהנהגה. לעומת בניו של משה, שלא ראו כל זאת, ולכן אינם בקיאים באופן ההנהגה. על פי ביאור זה נמצא, כי בניו של משה, על אף גדולתם, אינם נחשבים לממלאים מקום אבותם. ולא משום שאישיותם חסירה היא, אלא משום שלהנהגת עם ישראל זקוקים ללימוד מעמיק באופן של: "לא מש מתוך האוהל".

כסא דנחמתא

שלוחה בזאת לידידינו עוז מחשובי אנשי שלומינו
הרה"ח רבי אליעזר רוט שליט"א
גיסו של רבינו הגדול כ"ק מרן אדמו"ר זיע"א
ולבנו הרב נחמן הי"ו ולכל המשפחה הרוממה
על פטירתה בדמ"י ימיה של רעייתו/אמם/בתו
האשה החשובה והנעלה רודצ"ח
מרת חנה ע"ה
המקום ינחם אתכם בתוך אבלי ציון וירושלים
ויה"ר שלא ישמע עוד שוד ושבר בגבולינו

זקוקים לישועה? יש לכם שמחה, אזכרה וכו'
תרמו בעין יפה וקחו חלק בהפצת המעיינות של

מרכז רוחני "אמונת חיים"

בעיה"ת אשדוד

כתובת לתגובות ותרומות ולקבלת הגליון
רח' דב גור 20/23 אשדוד טל. 08-8659931
אימייל: 3118494@gmail.com

פרנס השבוע

ידידינו עוז מחשובי הרבנים ומרביצי התורה באשדוד
הגה"צ רבי זלמן גרויז שליט"א
לאירוסי הנכדים במז"ט
יה"ר שירוה רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח

לע"נ

מרת חנה רוט ע"ה
א"ח הרה"ח אליעזר הי"ו
בת ר' יחיא הי"ו ועיישא ע"ה
נלב"ע י"ח תמוז תשפ"א

לזכר עולם יהיה צדיק

רביה"ק יצחק צבי משה זי"ע
בן רבינו אביגדור זי"ע
מקראלי
נלב"ע ביום ד טבת תשעט

לזכר עולם יהיה צדיק

הרה"ק אברהם מתתיהו זי"ע
בן הרה"ק רבי מנחם נחום זי"ע
משטפנשט
נלב"ע כא תמוז תרצ"ג

